

prenaša. Šele na 20 korakov razdalje ima slika pravi celoten vtisk. Velika pokrajina „Pomlad“ in „Rafolško polje“ vplivata najbolj zaokroženo in simpatično. Ravno nasprotje tej krepki tehniki pa je delikatni način Sternenov v pokrajini. Vesel ima izborna aktno studijo, deklico, ki čita, v pozi Magdalenini, Žmitek nekaj nacionalnih tipov, Jakopič nekaj interesantnih svetlobnih študij, a Jama več bavarskih pokrajinskih študij „Ob Amperi“ in širokoslikanega „Hrvaškega kmeta“ v beli srajci. Fran Berneker je izpostavil več doprskih portretov najživalnejšega izraza ter nekatere skice za večje skupine, ki so spretno komponirane ter v liniji mehko zaokrožene. Pariški, monakovski ter dunajski vpliv se kaže pri večini, tem bolj, ker radi političnih in lokalnih razmer pri Slovencih ni najti toliko narodnega svojstva (noš, svečanosti itd.) kakor pri zgoraj imenovanih narodih. Toda zanaprej pa je treba tudi Slovencem v umetniški karti naše monarhije odločiti lastno mesto.“

V „Neue Freie Presse“ je poročal dne 2. marca priznani estetik in umetniški kritik dr. Fr. Servaes to-le:

„Slovenski slikarji. Torej doživimo vendar še včasih kakšno presenečenje! Kar nenadoma smo našli pri Miethkeju celo avstrijsko umetniško provinco! O slovenskih slikarjih je bilo izven Kranjskega in Južnega Štajerskega komaj komu kaj znanega. In sedaj so hipoma tu, sami novinci iz ljubljanske okolice, ter so zavzeli takoj prav imeniten prostor. Celotni vtisk razstave kaže, da je tu mnogo svežega in resolutnega talenta, pred vsem tudi veliko temperamenta in mogočne, poštene ljubezni do umetnosti. Večina teh slikarjev se je izobrazovala pač v Monakovem — nekateri tudi žive tam! — toda pridružuje se tudi blagodejno pariški vpliv, pred vsem Monetova šola. Posamičnike strogo razločiti, je za sedaj še nekoliko težavno. Skupna pokrajinska nota je krepkejša nego individualna različnost. Vendar pa se zdi, da sta Ivan Grohar (ki živi na Dunaju) in Rikard Jakopič (v Ljubljani) najznamenitejša pojava. Grohar ni le nenavadno spreten neoimpresionist, iz njegovih krajin diha tudi posebna poezija, nekaj solnčnožarkega, vihrajočega, kar ugaja nenavadno. Pri Jakopiču občuduješ resni, svečani ton, ki je lasten njegovim slikam, da so kakor bi bile resnične. Tudi je razdelitev barv polna učinka. Krasne manjše pokrajine imajo globoko, lirsko občutje. Matevž Sternen je pred vsem imeniten portretist. Pri njem se najbolj čuti Monakovo. Če so barve slične Herterichu ali Knirru, je urna čopičeva poteza sorodna Habermannu. Ferdinanda Vesela pozdravljamo pred vsem kot slikarja mraka. Kaže pa pri tem dar, da pikantno razsvetljuje temni osnovni ton na svojih slikah s finimi lučkami. Le eno napako ima razstava: preveč podaje! Kakor zelo učinkuje, imela bi vendar še večji vtisk, če bi vsak umetnik razložil le svoje najboljše stvari. Nič ne moti v umetnosti bolj nego nepotrebne reči. Vendar pa naj ne zamudi nihče, da ne bi obiskal te razstave. Tako razkritje ima vedno nekaj veselega na sebi ter vpliva prijetno presenetljivo. Sicer pa se je pridružil slikarjem tudi kipar Fran Berneker, ki živi na Dunaju. Njegova dela kažejo fino stremljenje in čuvstvo.“

I. R. Sever. (Konec prih.)

Splošni pregled

Vseslovanska sokolska slavnost, ki se je vršila v proslavo štiridesetletnega obstanka ljubljanskega „Sokola“ v dneh 16. do 18. julija ob ogromni udeležbi gostov iz vseh slovanskih pokrajin, je prekrasno uspela. Naj bi sokolska ideja, ki je pri nas v tako tesni zvezi z narodovim prepородom in ki je vsekdar in povsod

prepojena s pristnim slovanstvom ter željo po prosveti in napredku med nami še nadalje veselo procvitala ter donašala obilega sadu!

Anton Pavlovič Čehov †. V noči dne 15. julija je preminil, komaj 45 let star, Anton Čehov, poleg Gorkega najodličnejši reprezentant novejšje ruske literature, mož, čigar slava je sezala daleč preko širnih mej velike Rusije, pisatelj, čigar dela so postala skupna last vsega civiliziranega sveta. Malokateri slovanski pisatelj se je toliko prevajal in toliko čital kakor Čehov. Čehov je živa priča za to, da je pisatelj lahko popularen in vendar tudi velik! Ubirati je znal Čehov razne strune in poleg veselje in smeh vzbujajočega humorja nahajamo v njegovih spisih najglobočjo fragiko. Predmet njegovim delom pa je bilo življenje — zato mu sujetov nikdar ni zmanjkalo in zato smo tudi uverjeni lahko, da je vzel s sabo in Slovanstvo, če bi ne bila pretrgala neusmiljena Parka tako zgodaj niti njegovega življenja. — Tudi v Slovencih se je Čehov rad čital in ne samo zato, ker smo z Rusi po krvi in jeziku en narod, rečemo lahko: I naš je bil! Slava njegovemu spominu!

Piotr Chmielowski. Poljsko literaturo je doletela nenadomestna izguba; smrt je ugrabila njenega najboljšega poznavatelja, prvega kritika-historika, Piotra Chmielowskega, profesorja poljskega slovstva na vseučilišču v Lvovu. Rojen je bil l. 1848. v vasi Zawadyńach (gubernija kamieniecka) na ruskem Podolju. Prve svoje kritične spise je objavljial od l. 1867. v „Przeglądzie tygodniowym“ v „Biblijotece warszawskiej“ in v „Niwie“, kjer je izšla njegova obširna razprava „Geneza fan azji“. Ž njo je dokazal svoje zmožnosti in sposobnosti za analizo duševnih pojavov in procesov ter svoje obširno znanje o psihologiji, jezikoslovju in umetniški kritiki. Leta 1873. je izdal v Lipskem razpravo „Artyzm i artiści“, s katero je nastopil pot kritika in označil obenem stališče, s katerega naj se ocenjajo duševni proizvodi. Kot učitelj na raznih ustavih se je mnogo bavil s pedagogiko in o tem vprašanju spisal mnogo dobrih člankov. Vodil je izdavanje velikega dela: „Złota przedza poetów i prozaików polskich“ (Warszawa 1884—7, 4 deli) in spisal poleg načrta zgodovine starejše literature tudi veliko število izbornih biografij poljskih pisateljev. Leta 1878. je sprejel vodstvo „Biblijoteke najcelnejniejszych utworów literatury europejskiej“, kjer je poleg raznih prevodov izdal tudi dela važnejših poljskih pisateljev z biografsko-kritičnimi uvodi. Pod njegovo redakcijo je izšla obširna: „Dzieje literatury powszechnej“, v kateri se med drugim nahaja tudi nekaj prevodov iz slovenskega slovstva. Leta 1883. je bil imenovan za profesorja poljske literature v Varšavi, toda ker je vlada zahtevala, da mora predavati v ruskem jeziku, je odložil profesuro. Prva važnejša dela o poljski literaturi so bila: „Kobiety (żene) Mickiewicza, Slowackiego i Krasinskiego“ (4 izdaje). V petem izdanju je že izšel njegov „Zarys najnowszej literatury polskiej“. Sledili so dalje obširni životopisi o Adamu Mickiewiczu (l. 1886.), o Józefu Ign. Kraszewskem in o pisateljicah poljskih. Najnovejša njegova dela so: „Współczesni poeci polscy“, „Nasza literatura dramatyczna“ (1898), „Obraz literatury polskiej“ 1898., „Estetyka Mickiewicza“, „Metodyka historii liter. polskie.“ (1899. 6 knjig). Lani so ga poklicali na lvovsko vseučilišče kot profesorja poljske literature. Dijaštvo ga je sprejelo z nepopisnim navdušenjem; sluhateljev je imel toliko, da je bila vsaka dvorana premajhna. Toda niti eno leto mu ni pustila usoda delovati v krogu ljubeče ga mladine. Chmielowski je mejnik v razvoju poljske kritike postavil na pravi temelj. Težko je s kratkimi potezami narisati vse njegovo obširno delovanje, kajti poleg raznih člankov je izdal okrog šestdeset samostojnih del.

Janko Pretnar.

